

HARIDUSE RAHVAKOMISSARIAADI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Hariduse Rahvakomissariaat (Tõnismägi 11). Tel. 453-49

Nr. 4.

31. jaanuaril 1941.

Nr. 4.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus lasteaedade ja laste mängumurude korraldamise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Kutseoskuse Korraldamise Keskuse asutamise kohta.

Hariduse Rahvakomissari juhend ENSV erialaliste kesk-õppeasutiste (tehnikumide) õpilastele stipendiumide andmise kohta.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 29. jaanuari ringkiri nr. 411 maal asuvate kutsekoollide tööliste, teenijate ja õppejõudude varustamise asjas aiamaaga.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 29. jaanuari ringkiri nr. 14 laste cest hoolitsemise ja noorsoo kasvatusel alal kehtimapanud eeskirjade kohaldamise asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 28. jaanuari ringkiri nr. 832 talispordi alade käsitlemise harrastamise asjas.

Hariduse Rahvakomissari käskkiri „Noorte Keskmaja“ avamise kohta.

AMETLIK OSA.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu m ä ä r u s

lasteaedade ja laste mängumurude korraldamise kohta.

ENSV T 1941, 9, 98.

Eesti NSV töötava rahva eelkoolialiste laste kasvatusel edendamiseks ja selleks tarvilike asutiste asutamiseks ja ülalpidamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Eelkoolialiste laste (alates 3 eluaastast) kasvatusel edendamine ja koolieelsete kasvatusasutiste õppe- ja kasvatusel korraldamine on Hariduse Rahvakomissariaadi ülesandeks.

2. Eelkoolialiste laste kasvatusasutisteks on lasteaiad ja laste suvised mängumurud, millele õppe- ja kasvatusel kohta üksikasjalikud alused antakse Hariduse Rahvakomissari poolt.

3. Lasteaedu võivad avada riiklikud ja kooperatiivsed asutised ja ettevõtted ning ühiskondlikud organisatsioonid.

Hariduse Rahvakomissari erijuhendi alusel ja korras võivad asutada ja ülalpidada lasteaedu ka lastevanemate grupid.

4. Linnade ja maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteed on kohustatud asutama ja ülal pidama eelkooliealistele lastele lasteaedu. Samuti on tööstuslikud käitised sellekohaste eeskirjade alusel ja plaani kohaselt kohustatud asutama ja ülal pidama lasteaedu käitistes töötajate laste jaoks.

Täitevkomiteede ja käitiste tegevuse kooskõlastamist ja koostööd lasteaedade asutamise ja ülalpidamise alal suunab Hariduse Rahvakomissar.

5. Lasteaedade ülalpidajad on kohustatud hoolitsema lasteaedade ruumide ja nende vastavate seadmetega ja vahenditega varustamise eest.

6. Lasteaedades antakse lastele tarvilikul määral toitu maksuta või maksu eest, vastavalt laste ülalpidajate ainelisele seisundile.

7. Õppe- ja kasvatustööd lasteaedades korraldab Hariduse Rahvakomissariaat kommunistliku kasvatuse alustel.

Kõik lasteaiad kuuluvad Hariduse Rahvakomissariaadi järelevalvele.

8. Lasteaedade tegevuse korraldamine teostatakse lasteaedade juhatajate poolt. Peale juhatajate nähakse lasteaedades ette tarvilik arv kasvatajaid ja teenijaskond.

9. Juhendid lasteaedade asutamise, ülalpidamise ja sisustamise, õppe- ja kasvatustöö suunamise ning kasvatajate ettevalmistuse ja teenistuse kohta paneb kehima Hariduse Rahvakomissar.

10. Hariduse Rahvakomissaril on õigus anda juhendeid ja käskkirju käesoleva määruse teostamiseks.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimees J. Lauristin.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja H. Haberman.

Tallinn, 14. jaanuaril 1941. Nr. 70.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu

m ä ä r u s

Kutseoskuse Korraldamise Keskuse asutamise kohta.

ENSV T 1941, 8, 96.

§ 1. Kutseoskuse õppimise alal üldkorralduste andmiseks, tehmiinimumi nõudmiste ja töötajate kvalifikatsiooni tõstmise kursuste kavade valmistamiseks ja kutseoskusliku vabahariduse arendamise korraldamiseks asutatakse Hariduse Rahvakomissariaadi juures Kutseoskuse Korraldamise Keskus.

§ 2. Kutseoskuse Korraldamise Keskuse eriülesannete kohaselt moodustatakse keskuse juures kutsealade pealligituste järgi kutsealade nõukogud, milledesse kuuluvad vastavate rahvakomissariatide ja Eesti Ametiühingute Kesknõukogu esindajad. Nõukogude ja nende liikmete arvu ning esimehed määrab Hariduse Rahvakomissar.

§ 3. Kutseoskuse Korraldamise Keskuse tegevuskava ja kutsealade nõukogude kodukorra kinnitab Kutseoskuse Korraldamise Keskuse ettepanekul Hariduse Rahvakomissar.

§ 4. Kutsealade nõukogud töötavad välja juhendite ja määruste kavad, millised Kutseoskuse Korraldamise Keskuse poolt esitatakse Hariduse Rahvakomissarile kinnitamiseks või kinnitamise otstarbel esitamiseks ENSV Rahvakomissaride Nõukogule.

§ 5. Kutseoskuse Korraldamise Keskuse juhataja ja teised vajalikud ametisikud nimetab ametisse Hariduse Rahvakomissar.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimees J. Lauristin.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja H. Haberman.

Tallinn, 15. jaanuaril 1941. Nr. 75.

Hariduse Rahvakomissari juhend ENSV erialaliste kesk-õppeasutiste (tehnikumide) õpilastele stipendiumide andmise kohta.

Alus: Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 7. I 1941 (ENSV Teataja 1941, 3, 34) stipendiumide andmise kohta Eesti NSV kõrgemates ja erialalistes kesk-õppeasutistes õppijaile.

1. Stipendiume antakse erialaliste keskõppeasutiste õpilastele töötajaskonna hulgast, kes seda kõige rohkem vajavad, arvestades nende endi, nende vanemate või ülalpidajate sotsiaalset ja varanduslikku seisukorda enne 21. juunit 1940.

2. Stipendiumi saamiseks on eesõigus võrdsete sotsiaalsete ja varanduslike tingimuste juures neil toetust vajavatel õpilastel töötajaskonna ja töötajaskonna laste seast, kes osutavad häid tulemusi õppetöös. Õpilaste õppetöö tulemuste hindamisel võetakse arvesse üldist edukust, töökust, korralikku koolis käimist ning korrapäraselt ja tähtajaliselt nõutavate ülesannete õiendamist kui ka õppetöö muid tulemusi. Esimesel kursusel (klassis) võetakse õppetöö edukuse aluseks eeskätt eelmise kooli lõputunnistused ja sisseastumiseksamite hinded ning töökust ja edasijõudmist.

3. Stipendiumid määratakse õpilastele semestrite viisi iga semestri algul. Stipendiume makstakse ka õppevaheaegade eest. Kooli direktoril on aga õigus õpilastele suvevaheaja eest stipendiumi mitte maksta, kui õpilase töötulemused kevadsemestri lõppedes osutavad mitteküllaldast edasijõudmist. Stipendiumid makstakse välja kalendrikuude kaupa üks kord kuus.

4. Stipendiaatidena lõpetajatele makstakse stipendiumi pärast kooli lõpetamist kuni teenistuskoha saamiseni, kuid mitte kauem kui 3 kuud pärast kooli lõpetamist.

5. Stipendiumide andmine selle juhendi kohaselt toimub Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruhes 7. jaanuarist 1941 (ENSV Teataja 1941, 3, 34) stipendiumide andmise kohta Eesti NSV kõrgemates ja erialalistes kesk-õppeasutistes (tehnikumides) õppijaile ettenähtud alustel ja selleks lubatud krediitide piires arvates 1. jaanuarist 1941.

Stipendiumide andmine toimub Hariduse Rahvakomissari otsusega vastava kooli direktori ettepanekul, mis esitatakse Hariduse Rahvakomissariaadi Kooliosakonna juhataja kaudu.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Kooliosakonna juhataja V. Alttõa.

Tallinn, 29. jaanuaril 1941.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 29. jaanuari ringkiri nr. 411 maakondade rahvahariduse osakondadele, koolide inspektoritele ja maal asuvate kutsekoolide juhatajatele maal asuvate kutsekoolide tööliste, teenijate ja õppejõudude varustamise asjas aiamaaga.

Hariduse Rahvakomissariaadi poolt kogutud andmeist selgub, et maal asuvate kutsehariduslike koolide töölistel, teenijatel ja õppejõududel ei ole mõnes kohas kasutada aiamaad, kuna mõnes kohas on nende kasutamisel olevad aiamaa tükid liiga väikesed. Kohati ei ole töötajad ise aiamaad soovinud, kuid kohati ei ole ka õppeasutiste juhatajad küllaldaselt hoolitsenud töötajate aiamaaga varustamise eest.

Hariduse Rahvakomissariaat peab tarvilikuks, et maal asuvate ja koolimajapidamisega või maaga varustatud kutsekoolide töölistel, teenijad ja õppejõud, kes aiamaad soovivad, oleksid varustatud aiamaaga nii, et oleks võimalik kõõgivilja kasvatamine nende ja nende perekondade toitlustamise nõuete piirides. Seega, arvestades töötaja perekonna suurust, tuleks anda tasuta aiamaaks 15—30 aari töötaja perekonna kohta. Seejuures tuleb pidada soovitavaks, et töötajal oleks võimalik saada 10 aari ümber aiamaad alaliseks kasutamiseks võimalikult eluhoone lähedusest, kuhu oleks võimalik istutada ka mõningaid marjapõõsaid ja rajada püsivaid marjapeenraid, muu osa aiamaast (kartulimaa) võiks olla aastate järele vahelduv. Koolide juhatajatel tuleb hoolitseda, et 1941. a. kevadel need töötajad, kes aiamaad soovivad, seda vastavas ulatuses saaksid.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Kooliosakonna juhataja V. Alttõa.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 29. jaanuari ringkiri nr. 14 maakondade ja linnade rahvahariduse osakondadele ja koolide inspektoritele laste eest hoolitsemise ja noorsoo kasvatusel alal kehtimapanud eeskirjade kohaldamise asjas.

Hariduse Rahvakomissariaat teatab, et laste eest hoolitsemise ja noorsoo kasvatusel alal on pandud kehtima järgmised seadused ja seadlused:

1. Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus VNFSV Tsiviilkoodeksi, VNFSV Abielu, perekonna ja eeskoste seaduste koodeksi, VNFSV Tsiviilprotsessi koodeksi ja VNFSV Kriminaalprotsessi koodeksi kehtimapaneku kohta (ENSV T 1940, 73, 1007).

2. VNFSV Abielu, perekonna ja eeskoste seaduste koodeks (on avaldatud Kohtu Rahvakomissariaadi väljaandel eesti keeles eriraamatuna 1940. a.).

3. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus lasterikastele emadele riikliku abi sisseseadmise kohta (ENSV T 1941, 1, 1).

4. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrukses lasterikastele emadele riikliku abi sisseseadmise kohta tähendatud eeskirjad (on avaldatud VNFSV Abielu, perekonna ja eeskoste seaduste koodeksi lisan).

Need seadused ja seadlused sisaldavad eeskirju laste eest hoolitsemise ja noorsoo kasvatusel alal ja panevad vastavaid ülesandeid maakondade ja linnade rahvahariduse osakondadele kui ka vastavatele õppe- ja kasvatusasutistele.

Sel asjaolul Hariduse Rahvakomissariaat palub maakondade ja linnade rahvahariduse osakondi asuda neis seadustes ja seadlustes tähendatud vastavate ülesannete täitmisele ja arendada tegevust nende eeskirjade kohaselt laste eest hoolitsemise ja noorsoo kasvatuse edendamise alal ning rakendada tööle ka vastavaid asutisi (õppeasutised, lasteaiad, lastekodud jt.) nende poolt teostamisele kuuluvate ülesannete alal.

Koolide inspektoreid palub Hariduse Rahvakomissariaat kõigiti kaasa aidata neis seadustes ja seadlustes tähendatud kasvatuslike ülesannete edukale teostamisele, instrueerides vastavalt õppejõude ja kasvatajaid ja andes neile nõu edukaks tööks neis eeskirjades näidatud alustel ja põhimõtetel.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Kooliosakonna juhataja V. Alttõa.

Üldosakonna juhataja A. Kurvits.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 28. jaanuari ringkiri nr. 832 maakondade ja linnade rahvahariduse osakondadele, koolide inspektoritele ja õppejõududele talispordi alade käsitlemise ja harrastamise asjas.

Kooliõpilaste kehalises kasvatuses moodustab ühe tähtsama osa talispordi alade käsitlemine ja harrastamine nii kooli õppetöö kui ka õpilaste isetegevuse korras. Talisport noorsoo kehalisi ja vaimseid omadusi arendava tegurina omab ka suurt riigikaitselist tähtsust, valmistades ette terveid, arenenud, tugevaid ja vastupidavaid võitlejaid Punaarmeele.

Seda silmas pidades tuleb koolidel pühendada suuremat tähelepanu talispordi alade lülitamisele õppetöösse vastavalt oludele ja võimalustele, maksimaalselt ära kasutades käesolevat talvist hooaega.

Selleks tuleks organiseerida järgmisi üritusi:

1. Talispordi propageerimiseks ja levitamiseks tuleb korraldada talispordipäevi.

Vastavalt Hariduse Rahvakomissari juhendile 26. okt. 1940 (HRK Teataja nr. 12 — 1940) võib iga kool õppenõukogu otsusel kasutada käesoleval poolaastal ühe õppepäeva talispordi alade suureulatuslikumaks läbiviimiseks, s. o. talispordi päeva korraldamiseks.

Kindlaksmääratud talispordi päevadest tuleb õpilaskonda aegsasti informeerida. Päeva läbiviimiseks tuleb organiseerida kõik õpetajad ja õpilased ning päev igaükselt ja põhjalikult ette valmistada, instruksioonide saamiseks ühendusse astudes kohaliku kehakultuuri ja spordi komiteega.

Talispordipäeva õnnestumiseks tuleb luua kõik eeltingimused: muretseda tarvilikud vahendid, näha ette puhke- ja peatuskohad, harjutuskohad, toitlustamise võimalused jne.

Talispordi päeva kava tuleb koostada nii, et kõik osavõtjad oleksid rakendatud tegevusse võrdselt ja et päev annaks tõhusa ülevaate talispordi hüvedest.

Kavas olgu suusaretki, omavahelisi suusatamise võistlusi OVTK ja VTK märgi normide alusel, kelgutamist, uisutamist, jalgsimatka, klasside või rühmade vahelisi talimänge, suusatamise, suusahüpete ja uisutamise demonratsioone jne. Lisaks sellele on soovitatav poliitkasvatuse eesmärgil sisustada talispordipäeva kava selgitava loengu või kõnega NSVL kehakultuurist ja päeva siduda mõne Puna-

armee tähtpäevaga. Ühtlasi tuleks käsitleda teoreetiliselt ka talispordi tervishoidu ja hügieeni.

Kõikide nende mass-ürituste läbiviimisel on nõutav vali distsipliin ja kord. Kõik liikumised ja korraldused toimugu rivikorras, kusjuures õpilaskond jaotatakse spordialade, vanuse ja võimete järgi rühmadesse. Igal rühmal on vanem, kes vastutab korra eest.

2. Talispordialade tehnika tutvustamiseks ja õpetamiseks tuleb kasutada kooli kehalise kasvatus tunde. Selleks tuleb osa kehalise kasvatus tunde pühendada talispordialade harrastamisele, nagu suusatamine, uisutamine, kelgutamine jne. Eriti maa-alkkoolides, kus puuduvad veel korralikud võimlad, on vaja teostada võimalikult rohkem kehalise kasvatus tunde vabas õhus, kusjuures talispordialad on tänuväärne vahendeiks õpilaste kehaliste võimete tõstmisel.

3. Suusaspordi propageerimiseks tuleb korraldada võistlusi, nii kooli omavahelisi kui ka koolidevahelisi, kusjuures distantside ja normide ülesseadmisel tuleb arvestada OVTK ja VTK I astme märgi norme.

Ülalnimetatud normid on järgmised:

OVTK (ole valmis tööks ja kaitseks) 14—16 aastastele	
poistele — 3 km	22 min. (sooritatud)
	18 min. (väga hea)
tüdrukutele — 2 km	18 min. (sooritatud)
	16 min. (väga hea)

VTK (valmis tööks ja kaitseks) I aste,

meestele (17—30 a.) — 10 km	1 t. 05 min.
naistele (17—25 a.) — 3 km	22 min.

Võistluste läbiviimiseks tuleb pöörduda kohaliku kehakultuuri ja spordikomitee poole, kes annab võimalust mööda võistluste kohtunikke ja korraldajaid.

Võistluste korraldamisel tuleb silmas pidada Hariduse Rahvakomissariaadi Teatajas nr. 1 — 1941 ilmunud „Juhend laste ja noorte spordivõistluste läbiviimiseks“.

4. Samadel alustel tuleb korraldada võimalikult ka kiirusutamise ja hoki võistlusi.

5. Koolijuhataja tähtsaks ülesandeks koos kooli kehalise kasvatus õpetajate ja kooli kehakultuuri kollektiiviga on organiseerida õpilaskonda osavõtuks talispordi hoogüritustest, nagu paraadid, krossid, pidustused jne. Eriti tuleb pühendada tähelepanu üleliidulisele komsomoli suusakrossile, mis toimub 15.—28. veebruarini k. a. ja millest osavõtuks tuleb organiseerida võimalikult suurem hulk õpilasi. Kooli komsomoli algorganisatsioonidele on saadetud sel alal lähemaid instruktsioone.

6. Kõigi talispordi ürituste teostamise kohta tuleb rahvahariduse osakondadel nõuda neile alluvailt koolidelt aruandeid ja esitada need kokkuvõetult Hariduse Rahvakomissariaadi Sõjalise Väljaõppe ja Kehalise Kasvatus Osakonnale hiljemalt 5. aprilliks s. a., ära märkides korraldatud talispordipäevade tähtpäevad, osavõtjate arv, päeva kava (üldjoontes), võistluste tulemused jne.

Hariduse Rahvakomissar N. A n d r e s e n.

Sõjalise Väljaõppe ja Kehalise Kasvatus Osakonna juhataja I. P a u l.

**Hariduse Rahvakomissari käskkiri
„Noorte Keskmaja“ avamise kohta.**

1. Kinnitan Hariduse Rahvakomissariaadi Poliithariduse Osakonna 1940/41. a. tegevusplaanis ettenähtud kommunistliku noorsoo kasvatuse maja avamise nimetuse all „Noorte Keskmaja“, asukohaga Tallinnas, Lai tän. 1, arvates 1. jaanuarist 1941. a.

2. Kinnitan „Noorte Keskmaja“ juhatajaks Raivo Ojari, arvates 1. jaanuarist 1941. a.

3. Teen „Noorte Keskmaja“ juhatajale ülesandeks esitada Hariduse Rahvakomissariaadile kinnitamiseks Keskmaja kodukord, koosseisud ja töökavad.

Tallinnas, 29. jaanuaril 1941. a. nr. 619.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

MITTEAMETLIK OSA.

Teadaanne õppejõudude koduõppelise ettevalmistuse korraldamise asjas.

Hariduse Rahvakomissari otsusel mittetäielise keskkooli ja keskkooli õppejõudude koduõppelise ettevalmistuse korraldamine on koondatud Pedagoogilise Instituudi juurde Tartus. Seepärast tuleb kõigis küsimusis, mis puutuvad mittetäielise keskkooli ja keskkooli õppejõudude koduõppelisse ettevalmistusse, pöörduda Pedagoogilise Instituudi Koduõppelise Osakonna (PIKO) poole Tartus, Aia tän. 21.

Hariduse Rahvakomissariaadi Kooliosakond.

